

fragmenty naczyń przypuszczalnie kultury lużyckiej m. in. partię przydenną misy (Ryc. 4c), fragment naczynia z plastyczną listwą pod krawędzią (Ryc. 4d) oraz grudki polepy.

J a m a 28 (ar VIII, ćw. C, dz. b) — w rzucie poziomym działki na głębokości 40 cm rysowała się na żółtym tle smuga ciemnej ziemi o grubości 30 cm, która wyznaczała owal jamy oznaczonej numerem 28. Wymiary jamy wynoszą 145×135 cm. Obiekt w profilu o kształcie dzwonowatym sięgał do głębokości 176 cm i miał dno płaskie. Wypełnisko, które tworzyła przypuszczalnie czarna ziemia przedzielona smugami żółtej gliny, zawierało fragmenty naczyń przypuszczalnie kultury lużyckiej oraz grudki polepy.

Jamy 26, 27, 28 są analogicznego kształtu i stanowią prawdopodobnie obiekty o przeznaczeniu gospodarczym.

W działce a, ćw. C oraz działce b, ćw. A ara VIII odsłonięto kilka niewielkich (do śred. 30 cm) ciemnych plam ziemi, w których występowały głównie grudki polepy. Charakter tych zaciemnień ze względu na ich nieregularne występowanie oraz znikomy materiał jest trudny do ustalenia.

Przypisy:

¹ K. Moskwa, *Stanowisko wielokulturowe w Orzechowcach, pow. Przemysł*, Sprawozdanie Rze-

Tegoroczne badania archeologiczne dostarczyły nowych materiałów do poznania osady kultury lużyckiej. Dalsze systematyczne badania wykopaliskowe na st. 2 pozwolą na szczegółowe określenie zasięgu i rozwoju wielokulturowego stanowiska w Orzechowcach.

Na polu spółdzielczym położonym na północnych stokach terasy potoku przepływającego przez wieś Orzechowce, znaleziono krzemienią siekierkę (Ryc. 4e). Siekierka jest kształtu trapezowatego o przekroju podłużnym grubosoczewkowatym. Ostrze lekko łukowate, całość wygładzona, jedynie przy obuchu widoczne są ślady odbić. Wymiary: długość 11 cm, szerokość 4,8 cm, grubość 2,5 cm, długość ostrza 5,5 cm, grubość obucha 1,7 cm. Siekierka pochodzi z okresu neolitu i należy ją wiązać z kulturą ceramiki sznurowej. Siekierkę znalazła ob. Zofia Kasprzyk, która ofiarowała zabytek do zbiorów Muzeum w Przemyśle. Przeprowadzone badania powierzchniowe w miejscu znalezienia siekierki nie dały pozytywnych rezultatów.

W badaniach archeologicznych w Orzechowcach wzięli udział Edward Pudełko i Andrzej Koperski absolwenci Archeologii Polski UJ.

szowskiego Ośrodka Archeologicznego za rok 1965, Rzeszów 1966, s. 55-59.

Aleksandra Gruszczyńska

Badania na stanowisku nr 11 w Husowie pow. Łańcut

W dniach od 8 do 22 IX z funduszy Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków Archeologicznych w Rzeszowie prowadzono badania wykopaliskowe na stanowisku nr 11 w Husowie pow. Łańcut¹. W badaniach oprócz autorki sprawozdania uczestniczyła Elżbieta Magoń studentka AM w Lublinie.

Stanowisko położone jest na wschodnim krańcu wsi w pobliżu przysiółka Lipnik (pole Piotra Wolano) na południowym stoku wzgórza nad beziemiennym potokiem płynącym skrajem lasu. Badaniami objęto teren najbardziej zagrożony zniszczeniem przez orkę i erozję. Przebadano obszar o powierzchni 1,65 ara. Odkryto 3 jamy².

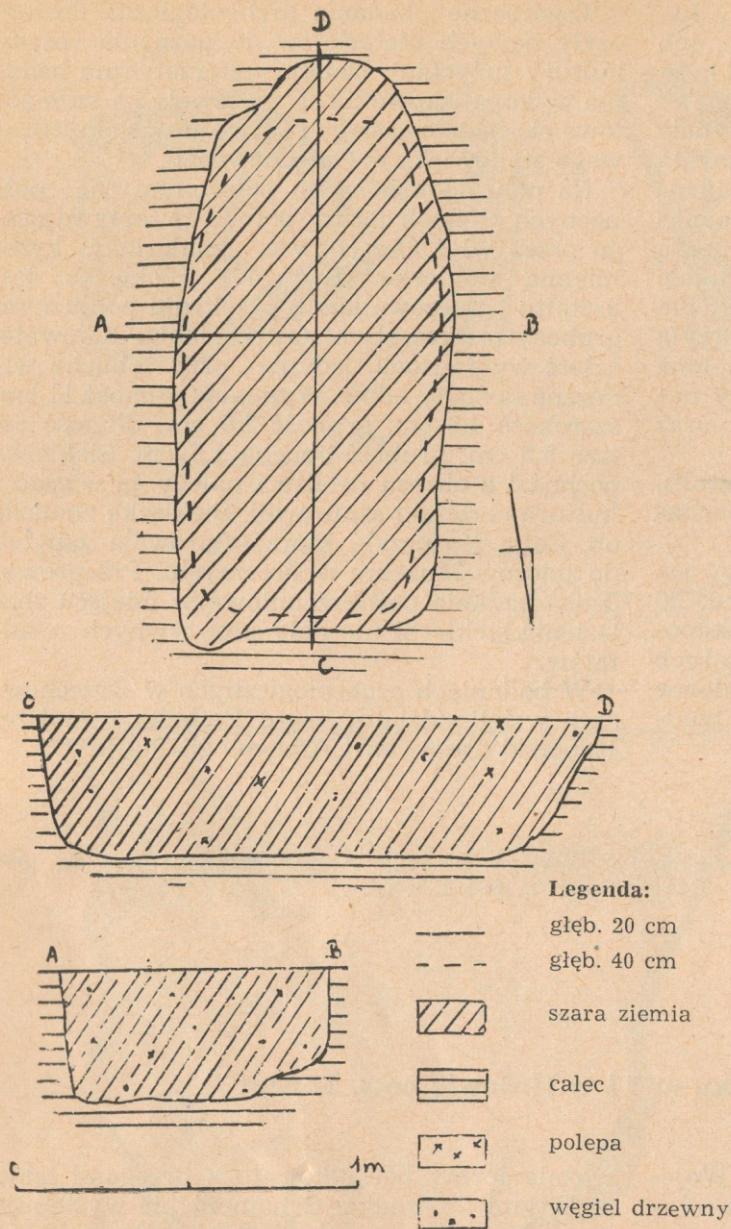
J a m a nr 3 ukazała się na tle żółtej gliny na głębokości 20 cm od powierzchni gruntu. Była kształtu prostokąta z zaokrąglonymi rogami o wymiarach 175 x 75 cm. Ścianki opadały prostopadle w dół. Dno jamy było proste (Ryc. 1). Miąższość wynosiła w partii wschodniej 40 cm, w zachodniej 30 cm. Wypełnisko stanowiła zbita ziemia koloru jasnoszarego, w której występowały wkładki węgla drzewnego, polepy oraz fragmenty naczyń.

Naczynia wykonane są z gliny z domieszką tłuczonych skorup, powierzchnia ich jest koloru jasnoceglastego, łatwo ścieralna. Są to prze-

ważnie formy beczułkowate z brzegami lekko zagiętymi do środka. Ornament nie występuje. Na jednym fragmencie poniżej wylewu zaznaczony jest mały guzek kształtu owalnego. Omawianą ceramikę na podstawie analogii (Rzeszów st. nr 16 — Osiedle Piastów), określa się na kulturę ceramiki wstęgowej rytej (Ryc. 2).

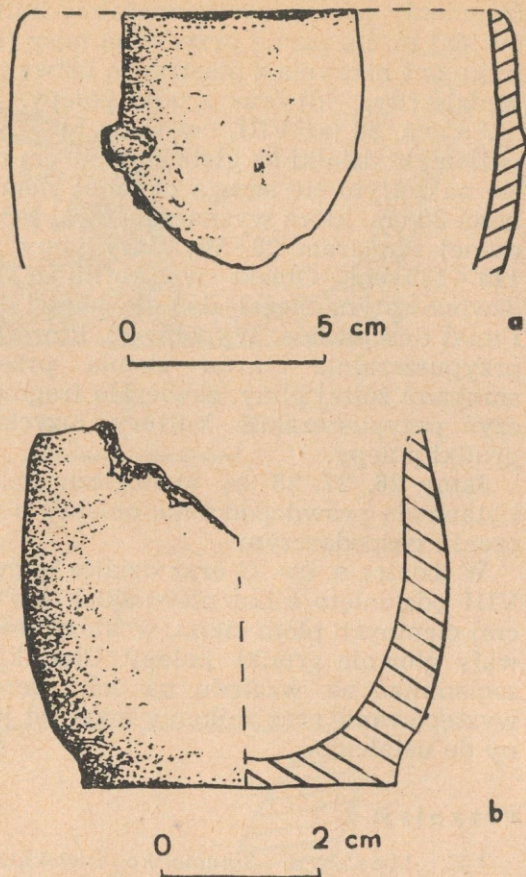
J a m a nr 2 kształtu prostokąta o wymiarach 270 x 120 cm wystąpiła na głębokości 20 cm od powierzchni gruntu. Zarys jej był już widoczny na świeżo zaoranej ziemi. Ścianki jamy opadały prostopadle w dół, dno było płaskie. Zachowana miąższość wynosiła 10 cm. Dalsza część została zniszczona przez orkę. Wypełnisko stanowiła bardzo czarna ziemia z dużą zawartością węgla drzewnego i polepy. Znaleziono 31 fragmentów naczyń, przeważnie wykonanych z gliny z domieszką piasku, rzadziej tłuczni, lepionych ręcznie, górami obtaczanych na kole garncarskim, dobrze wypalonych, koloru ceglastego lub brunatnego. Występuje ornament poziomych linii żłobkowanych lub falistych wykonanych patykiem lub grzebieniem garncarskim (Ryc. 4a, 5a).

Zarys j a m y nr 4 kształtu gruszkowatego o wymiarach 580x330 cm ukazał się na

Ryc. 1. Husów pow. Łańcut, stan. nr 11. Rzut poziomy i profile jamy nr 3.

głębokości 20 cm od powierzchni gruntu (Ryc. 3) Ścianki jamy opadały prostopadłe w dół, dno było prawie płaskie, w partii zachodniej jama była głębsza. Miąższość wynosiła 20—30 cm. Wypełnisko jamy stanowiła szara ziemia z wkładkami grudek polepy i węgla drzewnych. Znalaziono w niej 39 fragmentów naczyń, podobnych do występujących w jamie nr 2 (Ryc. 5 b, c). We wschodniej części jamy wystąpiły dwa paleniska o wymiarach: 110x95 cm i 100x80 cm na różnych poziomach. Wypełniska ich stanowiła bardzo czarna ziemia z dużą ilością węgla drzewnego i polepy. Naczynia, których fragmenty znaleziono na osadzie w Husowie lepiące są ręcznie, górą obtaczane na kole garncarskim. Wykonane są z gliny z dużą domieszką piasku, dobrze wypalone, o powierzchni lekko chropowatej, koloru przeważnie ceglonego. Występuje ornament w postaci linii poziomych lub falistych, wykonanych pątkiem lub grzebieniem garncarskim.

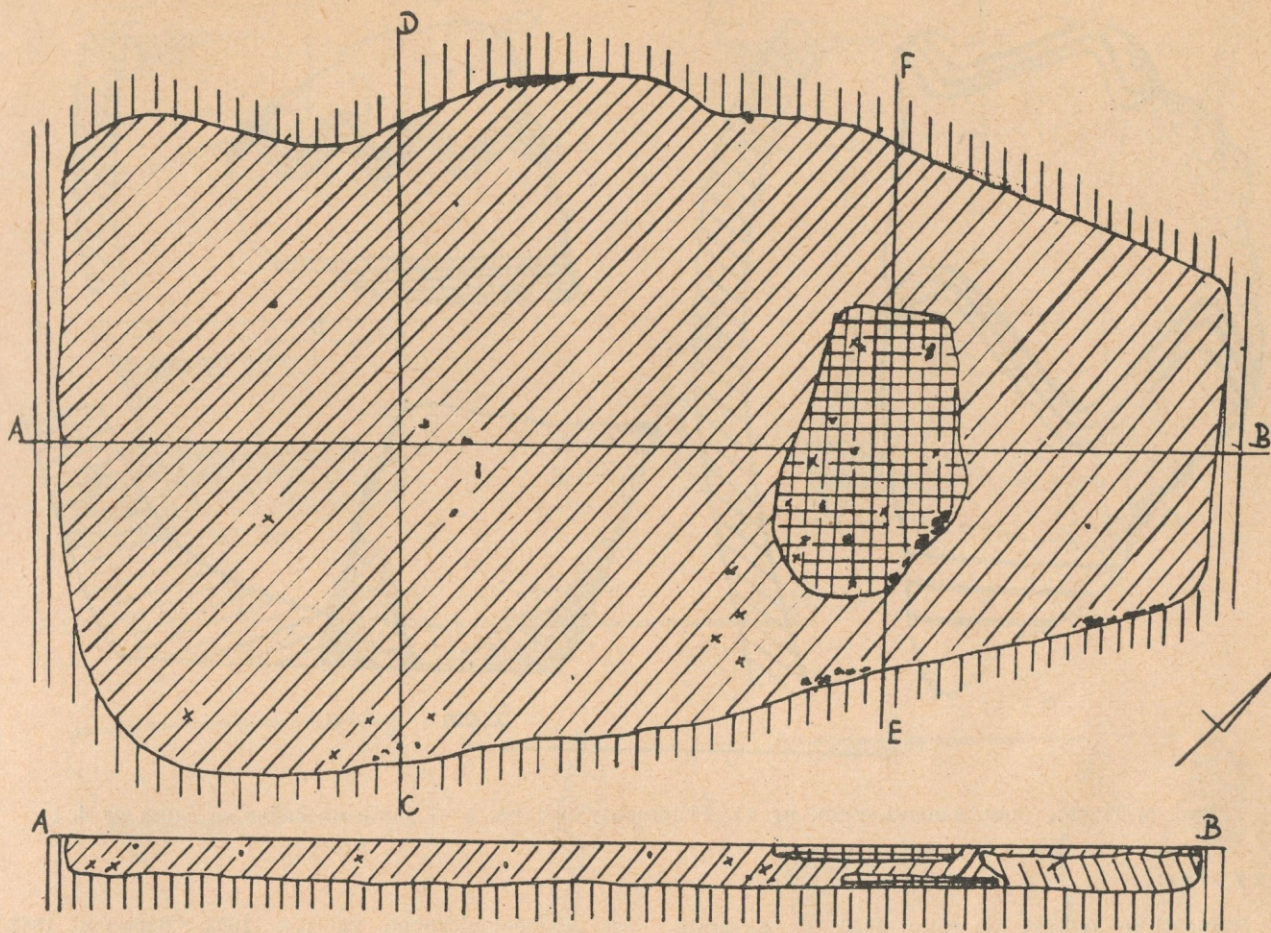

Ryc. 2. Husów pow. Łańcut, stan. nr 11. Fragmenty naczyń z jamy nr 3.

Analogie do ceramiki z Husowa znane są zarówno z terenów polskich jak też Moraw i Słowacji. Potwierdzają to naczynia z najbliższej występujących stanowisk osadowych: w Rzeszowie — Staromieściu³, w Nisku⁴ czy w Manasterzu pow. Jarosław⁵; datowane na VII—X wiek. Podobna ceramika występuje w Igołomi pow. Proszowice, datowana na VII—IX wiek z uściśleniem chronologii na VII—VIII wiek⁶, w Chodliku pow. Opole Lubelskie określana na VII—VIII wiek⁷ oraz w kurhanach z Dachnowa pow. Lubaczów datowana na VIII—X wiek⁸.

Chronologię ceramiki z Husowa na podstawie analogii określono na VII—IX wiek.

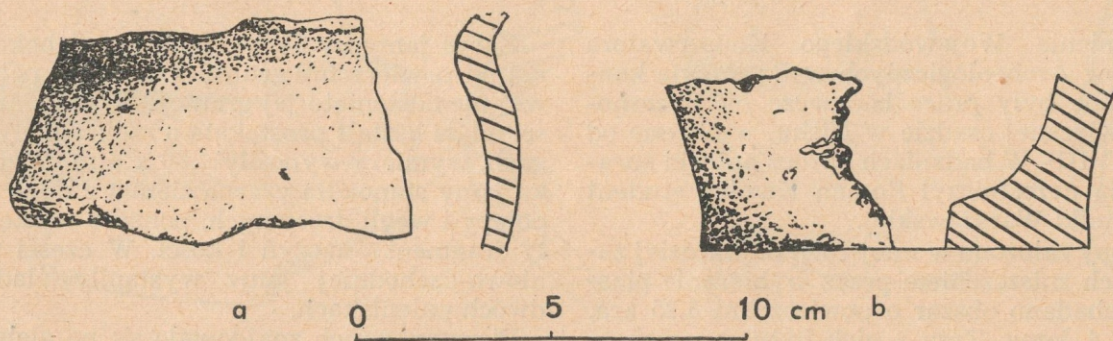
Z dotychczasowych badań wynika, że teren ten był zamieszkiwany w neolicie oraz we wczesnym średniowieczu. Jaki był zasięg osadnictwa w poszczególnych epokach wyjaśnią przyszłe badania, które są konieczne ze względu na duże niszczenie stanowiska.

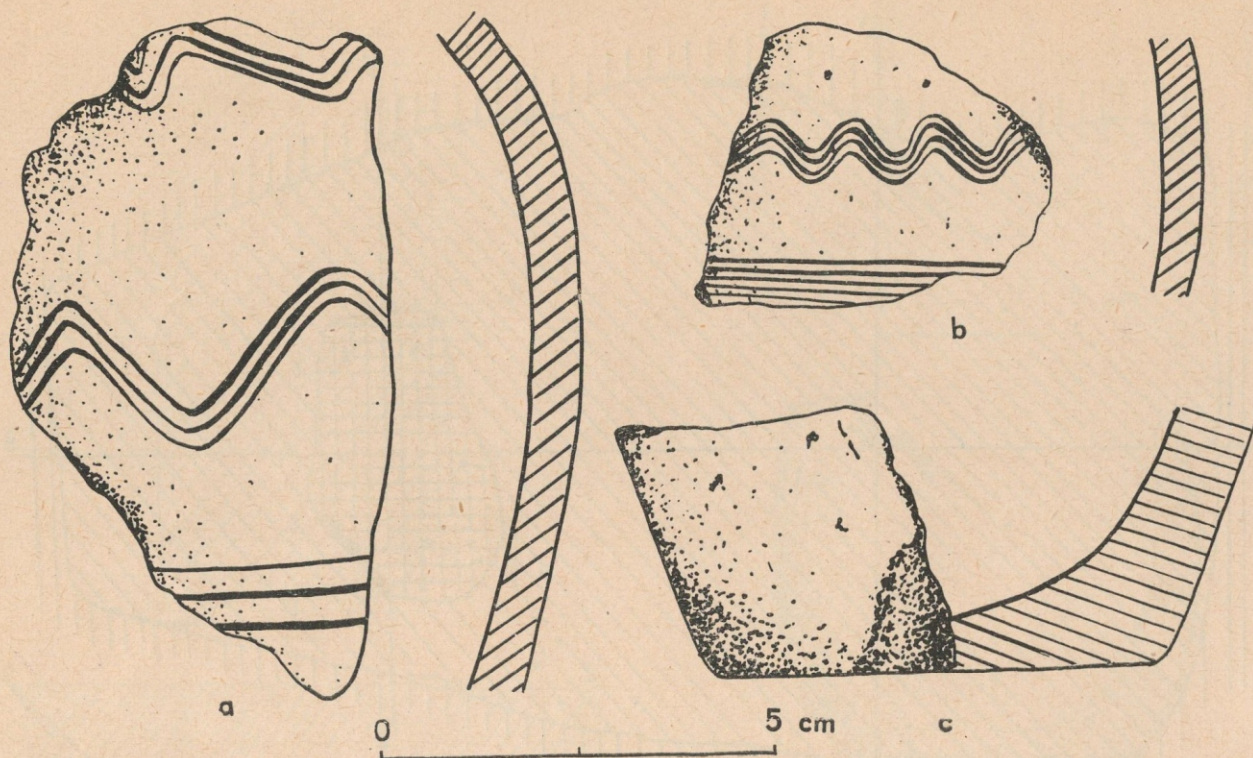
Legenda:

- czarna ziemia
- bardzo czarna ziemia ze spalenizną
- żółto-szara ziemia
- calec
- węgiel drzewny
- polepa

Ryc. 3. Husów pow. Łańcut, stan. nr 11. Rzut poziomy i profile jamy nr. 4.

Ryc. 4. Husów pow. Łańcut, stan. nr 11. Fragmenty naczyń: a — jama nr 2; b — ar 33.

Ryc. 5. Husów pow. Łańcut, stan. nr 11. Fragmenty naczyń: a — jama nr 2; b,c — jama nr 4.

Przypisy:

¹ Stanowisko odkrył w roku 1963 T. Aksąmit, patrz T. Aksąmit, *Badania archeologiczne w Husowie, pow. Łańcut*, Sprawozdanie Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego za rok 1963, Rzeszów 1963, s. 39-41.

² Numerację jam nawiązano do badań z roku 1963.

³ A. Gruszczyńska, *Badania archeologiczne na wczesnośredniowiecznej osadzie w Rzeszowie — Staromieściu*, Sprawozdanie Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego za rok 1965, Rzeszów 1966, s. 71-72.

⁴ A. Gruszczyńska, *Wczesnośredniowieczna osada w Nisku na tle środowiska geograficznego*, Rocznik Przemyski, t. XI, Kraków 1967, s. 27-29.

⁵ A. Kunysz, *Sprawozdanie z badań na osadzie wczesnośredniowiecznej VIII — X w. w Manasterzu pow. Jarosław*, Sprawozdanie Rzeszowskiego Ośrod-

ka Archeologicznego za rok 1962, Rzeszów 1962, s. 32.

⁶ J. Machnik, *Wyniki badań w latach 1953—1954, Igołomia I Osada wczesnośredniowieczna*, Wrocław—Warszawa—Kraków 1961, s. 79; E. Dąbrowska, *Wyniki badań w latach 1955—1956, Igołomia I Osada wczesnośredniowieczna*, Wrocław—Warszawa—Kraków 1961, s. 134.

⁷ A. Gardawski, *Sprawozdanie z prac wykopaliskowych w Chodliku — st. I pow. Opole Lubelskie*, Lublin 1960 (powielane); A. Gardawski, *Polska Południowa i kraje na południe od Karpat w drugiej połowie I tys. n.e. 500—900*, Lublin 1962 (powielane), s. 9-16.

⁸ A. Dzieduszycka, J. Kamińska, *Wczesnośredniowieczne kurhany ciałopalne z Dachnowa pow. Lubaczów*, Materiały Archeologiczne, Kraków 1958, s. 331.

Aleksandra Gruszczyńska

Wyniki badań na osadzie wczesnośredniowiecznej w Nisku

Z ramienia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków Archeologicznych w Rzeszowie kontynuowane były prace badawcze na wczesnośredniowiecznej osadzie w Nisku, w okresie od 8 do 27 VIII¹. W badaniach oprócz autorki sprawozdania uczestniczył Roman Kwolek student Politechniki Warszawskiej.

Wykopy założono w miejscach najbardziej zagrożonych zniszczeniem przez wybieranie piasku. Przebadano obszar o powierzchni 3,25 ara, odkryto 4 jamy. Trzy z nich były zapewne obiektami o charakterze gospodarczym, jedna zaś oznaczona numerem 54 była ziemianką mieszkalną².

Zarys jamy nr 54 wystąpił na głębokości 30 cm od powierzchni gruntu. Od strony południowej nie odsłonięto jej granicy. W zbadanej części miała kształt prostokąta o zaokrąglonych rogach, wymiary wynosiły 7,60 x 6 m. Wypełnisko jamy stanowiła czarna ziemia z dużą ilością polepy i węgla drzewnych, ponadto występowały fragmenty naczyń i kości. W części południowo-zachodniej jamy wystąpiły ślady po dwóch paleniskach.

Pierwsze z nich znajdowało się na głębokości 120 cm od powierzchni gruntu, było prawie okrągłe o wymiarach 80 x 70 cm. Drugie palenisko wystąpiło na głębokości 140 cm w odległości